

На основу члана 56. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10- исправка и 14/2016), члана 7. и 8. Уредбе о заштити Споменика природе “Рипаљка” („Службени гласник РС”, бр. 26/09) и дописом Министарства пољопривреде и заштите животне средине број 353-02-01896/2016-17 од 06.12.2016 године, Надзорни одбор Јавног предузећа „ Зеленило- Сокобања“ Сокобања, на седници одржаној 06.11.2017. године доноси:

**ПРАВИЛНИК
О УНУТРАШЊЕМ РЕДУ И ЧУВАРСКОЈ СЛУЖБИ
СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ „ РИПАЉКА“**

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником регулишу се унутрашњи ред, организација, начин рада и опрема чуварске службе, као и основна правила организације противпожарне заштите Споменика природе „ Рипаљка“ (у даљем тексту: Споменик природе), односно , ближе прописују правила из члана 56. Став 4. Закона о заштити природе(у даљем тексту: Закон) по којима се на подручју Споменика природе спроводе режими заштите утврђени чланом 35. Закона и чланом 4. Уредбе о заштити Споменика природе „ Рипаљка“ (у даљем тексту: Уредба).

Члан 2.

Одредбе овог правилника односе се на кориснике заштићеног подручја у смислу члана 4. Тачка 37. Закона (у даљем тексту : Корисник), односно , на лица која имају пребивалиште или боравиште на подручју Споменика природе, власнике земљишта и других непокретности, правна и физичка лица и предузетнике који коришћењем непокретности, природних вредности и добара и на други начин обављају делатност или врше послове на подручју Споменика природе, као и на Посетиоце Споменика природе.

Посетилац Споменика природе је лице које из научних, образовних, рекреативних, туристичких, спортских и културних потреба и разлога борави на подручју Споменика природе краће од 15 дана, као и лице у транзиту кроз подручје Споменика природе(у даљем тексту: Посетилац).

Члан 3.

Управљање Спомеником природе Уредбом је поверено Јавном предузећу „Зеленило- Сокобања“ Сокобања (у даљем тексту: Управљач).

Члан 4.

Корисници и Посетиоци дужни су да се придржавају одредаба овог правилника, упутстава са информативних табли и других ознака, као и упутстава или налога чувара Споменика природе и других овлашћених лица Управљача. У планирању и предузимању радова и активности на подручју Споменика природе, Корисници и Посетиоци дужни су да поштују Закон, Уредбу и План управљања Споменика природе.

Члан 5.

За коришћење Споменика природе и услуга Управљача, Корисник и Посетилац плаћају надокнаду Управљачу, сходно члану 70. Закона.

Висину, начин обрачуна и начин наплате накнаде Управљач прописује посебним актом, уз сагласност Надлежног министарства (у даљем тексту: Министарство).

Члан 6.

Унутрашњи ред Споменика природе Управљач обезбеђује организовањем чуварске службе, сарадњом са локалним становништвом, јавним предузећима и другим привредним субјектима, установама и удружењима грађана, као и сарадњом са органима државне управе и локалне самоуправе.

II. КЕТАЊЕ И БОРАВАК ПОСЕТИЛАЦА

Члан 7.

Улазак у подручје Споменика природе је слободан, са ограничењима која су утврђена овим правилником.

Улазак у подручје Споменика природе моторним возилом може се забранити или ограничити, у складу са посебним прописом, уколико се ради о транспорту опасних материја.

Улазак у подручје Споменика природе моторним возилом, односно, пролазак без задржавања је дозвољен за потребе медицинских услуга болнице „ Озрен“.

Управљач може краткотрајно заустављати моторна возила на уласку у подручје Споменика природе, уколико на јавном путу заснује улазну станицу у складу са чланом 68. Став 3,4. и 5.

Начин заснивања и рада улазних станица Управљач ће прописати посебним актом, у складу са законом.

Члан 8.

Боравак на подручју Споменика природе је слободан и без ограничења осим на местима, у време и на начин утврђеним овим правилником.

Забрањен је улазак, односно приступ без одобрења Управљача или пратње Чуvara Споменика природе унутар простора бигрениг кањона, где услед обрушавања стрмих бигремних одсека и дрвенастих растиња постоји опасност да лична безбедност може бити животно угрожена.

Када се ради о хитној интервенцији у случају пожара, елементарне непогоде, удеса или наменском коришћењу службених путева, те активности се пријављују Управљачу.

Члан 9.

Кретање, заустављање и паркирање моторних возила, односно возила на моторни погон на путевима и приступ одређеним местима и објектима на подручју Споменика природе могу се, на основу договора са управљачима тих путева, регулисати односно забранити или ограничити за све или одређене категорије учесника у саобраћају.

Паркирање возила је дозвољено искључиво на изграђеном постојећем паркингу простору.

О режиму саобраћаја из става 1. овог члана јавност и учесници у саобраћају обавештавају се на погодан начин, а деонице путева и места на подручју Споменика природе на којима није дозвољено кретање, заустављање или паркирање моторних возила видно се обележавају.

Забрањена је употреба возила на путевима супротно обавештењу и ознакама из става 3. овог члана.

Члан 10.

Камповање и логоровање ван грађевинских парцела и окућница сталних домаћинстава, породичних објеката за одмор и туристичко- угоститељских објеката допуштено је једино на местима посебно одређеним Планом управљања или просторним планом и уређеним за те намене.

Изузетно од одредбе из става 1. овог члана, камповање или логоровање може се организовати уз пратњу чувара или одобрење Управљача на другом месту, у кратком трајању и за мањи број лица , а за потребе научно-истраживачког рада и екотуризма.

Ложење ватре на отвореном огњишту је забрањено на подручју Споменика природе.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана , ложење ватре изван места одређених за камповање и логоровање за лица која не учествују у научноистраживачком раду, допуштено је само на посебно уређеним и обележеним ложиштима у складу са ставом 2. овог члана.

Члан 11.

Власници и корисници земљишта и других непокретности дужни су да допусте приступ и пролаз Чуварима и другим овлашћеним лицима Управљача у вршењу службених радњи, као и лицима која одобрењем Управљача обављају истраживачке и друге активности на подручју Споменика природе.

III ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ВРЕДНОСТИ И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Члан 12.

Корисници и Посетиоци дужни су да примењују мере заштите природних, културних и других вредности и животне средине у складу са Законом, Уредбом или овим правилником, меродавним законима и прописима донетим на основу тих закона.

Члан 13.

Билјке и гљиве које живе у слободној природи на подручју Споменика природе, а којима је Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10 и 47/11) утврђен статус строго заштићених врста, није дозвољено сећи, кидати, ломити и чупати, сакупљати њихово семе и плодове, или их на други начин оштећивати и уништавати.

Животиње које живе, повремено или сезонски бораве у слободној природи на подручју Споменика природе, а којима је Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака и животиња и гљива (у даљем тексту: Правилник о дивљим врстама), утврђен статус строго заштићених врста, није дозвољено растеривати, узнемиравати, хватати, убијати и рањавати, нехотично и намерно тровати, сакупљати јаја и друге развојне облике, уништавати и оштећивати гнезда и остала места и објекте на којима се те животиње размножавају, одгајају младунце, склањају, бораве и хране.

Лице које на подручју Споменика природе нађе заштићену дивљу животињу утврђену правилником о дивљим врстама, свој налаз без одлагања пријављује Чувару или другом овлашћеном лицу Управљача.

Лице из става 3. Овог члана и Управљач могу се договорити да Управљач

преузме даље обавезе у вези нађених примерака дивљих животиња сходно члану 93. Закона, односно обавести најближу ветеринарску организацију и Министарство, о чему Управљач саставља записник и води евиденцију.

Забрањено је поступање са строго заштићеним врстама дивљих биљака, животиња и гљива супротно одредбама ст.1, 2. и 3. овог члана.

Члан 14.

Дивље врсте биљака, гљива, лишајева и животиња које су утврђене Уредбом о стављању под контролу сакупљања и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС“, бр. 31/05, 45/05, 22/07, 38/08, 9/10 и 69/11) могу се сакупљати на подручју Споменика природе на начин и под условима утврђеним предходно споменути прописом и Уредбом.

Лица која врше сакупљање дивље флоре и фауне на подручју Споменика природе дужна су да чувару Споменика природе (у даљем тексту : Чувар) или другом овлашћеном лицу Управљача пријаве дневне количине и врсте сакупљене флоре и фауне.

У складу са Уредбом о стављању под контролу сакупљања и промета дивље флоре и фауне из става 1. овог члана, сакупљање заштићених врста ради коришћења односно стављања у промет на земљишту или шуми која је у приватном власништву може се вршити само ако то одобри власник тог земљишта или шуме.

Забрањено је сакупљање дивље флоре и фауне супротно одредбама ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 15.

Врсте дивље флоре и фауне чије је коришћење и заштита регулисана прописима из области шумарства, пољопривреде, ловства и риболова могу се на подручју Споменика природе користити на начин и под условима из тих прописа.

Лов, односно приступ и боравак ловаца са оружјем и псима на подручју Споменика природе није дозвољен.

Члан 16.

На подручју Споменика природе није допуштено уношење, односно садња, засејавање и насељавање алохтоних дивљих врста биљака и животиња, односно врста страних за изворни живи свет источне Србије.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана , алохтоне врсте биљака могу се уносити на малим површинама и у ограниченој бројности приликом спровођења мера антиерозионе заштите, заштите животне средине и пејсажног уређења, под условима и на начин утврђеним чланом 82. Закона и чланом 4. Тачка 9. Уредбе којим се забрањује: садња, засејавање и насељавање биљних и животињских врста страних за природни живи свет источне Србије, осим ограниченог и контролисаног коришћења алохтоних неинвазивних врста дрвећа, жбуња и траве за потребе парковског и пејзажног уређења и заштите тла од водне ерозије.

На подручју Споменика природе обавезни су контрола и сузбијање врста биљака и животиња које је Министарство прогласило за инвазивне.

Забрањено је поступање са алохтоним и инвазивним врстама биљака и животиња супротно одредбама ст. 1,2. и 3. овог члана.

Члан 17.

Управљач ће на погодан начин јавно приказати и учинити доступним Корисницима и Посетиоцима спискове врста дивље флоре и фауне из члана 13,14,15. и 16. Са информацијама од значаја за њихово препознавање, заштиту и режим коришћења.

Члан 18.

Забрањена је, сходно члану 4. Уредбе, експлоатација наслага бигра и друге радње којима се оштећују и неповољно мењају геолошка структура, рељеф и палеонтолошки садржај бигрених тераса, изглед и функција водопада, слапова и циновских лонаца, осим радњи у оквиру научних истраживања које не изазивају неповољне последице по наведене вредности.

Члан 19.

Забрањено је, сходно члану 98. Закона, узимати из природе геолошка и палеонтолошка документа односно фосиле, минерале и кристале, који су проглашени заштићеним природним добрима или се налазе на објекту геонаслеђа и заштићеном налазишту.

Налазач геолошких и палеонтолошких докумената из става 1. овог члана која би могла представљати заштићену природну вредност, дужан је да исте пријави Министарству у року од осам дана од дана проналаска и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

Налазач и Управљач могу се споразумети да Управљач изврши пријаву и предузме мере из става 2. овог члана уместо налазача.

Забрањено је, сходно члану 25. Закона, оштећивање, уништавање, изношење и присвајање примерака биљака и животиња, минерала, кристалних творевина, фосилних остатака и артефаката из пећина и крашких јама, остављање отпадака, употреба материјала којима се могу завадити воде, исписивање графита и ложење ватре у тим објектима.

У циљу научног истраживања, заштите и уређења спелеолошких објеката може се допустити узимање и изношење предмета из става 1. Овог члана, односно вршење мањих промена на деловима пећинског улаза (и неиспитаних канала) на кречњачком одсеку у склопу масива великог слапа Рипалке, у складу са чл. 97,98. и 99. Закона, као и уз одобрење Управљача.

Члан 20.

Забрањено је обављати радове и друге активности којима се могу изазвати неповољне промене животне средине, односно загадити тле, вода и ваздух, стварати прекомерна бука и индуковати зрачење штетно по људе и живи свет, а сходно прописима који регулишу област заштите животне средине.

У складу са чланом 57. Закона, за радове и активности односно пројекте са могућим значајним утицајем на животну средину спроводи се поступак процене утицаја на животну средину или се без израде студије процене утицаја на животну средину или се без израде студије процене утицаја поступа по акту о условима и мерама заштите природе који издаје Завод за заштиту природе Србије (у даљем тексту: Завод).

Носилац пројекта дужан је да планиране радове и активности из став2. Овог члана писмено пријави Управљачу.

III. ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

Члан 21.

Пољопривредна делатност на простору Споменика природе се не обавља.

Члан 22.

Гајење, заштита и коришћење шума врши се у складу са Законом о шумама, прописима донетим на основу тог закона, чл. 18. и 35. Закона, Уредбом и овим правилником.

Газдовање шумама у државној својини спроводи се према плановима развоја шумских подручја, основама газдовања, годишњим плановима газдовања шумама и извођачким пројектима.

Газдовање шумама сопственика за које се не доносе основе газдовања врши се на основу програма газдовања и годишњих планова газдовања.

На подручју Споменика природе, Управљач је корисник шума у државној својини којима газдује ЈП „ Србијашуме“.

Члан 23.

На подручју Споменика природе врши се одрживо газдовање шумама као добром од општег интереса у складу са добром шумарском праксом, којом се осигурава побољшање шумског екосистема, његовог здравственог стања, очување разноврсности и изворности дрвећа, жбуња и осталих биљака у шумским састојинама.

Крчење шуме дозвољено је на малим површинама ради заштите и надзора природних вредности и за друге планске намене уређења простора у складу са законом.

Забрањена је чиста сеча на већој површини у оквиру радова на реконструкцији деградираних шума, шикара и шибљака.

Сеча и други облици уклањања или оштећивања репрезентативних стабала дрвећа и примерака заштићених, ретких и у другом погледу значајних врста дрвећа и жбуња су забрањени.

На подручју Споменика природе забрањена је чиста сеча на већој површини у оквиру радова на реконструкцији деградираних шума, шикара и шибљака.

Изузето од стаља 2. Овог члана дозвољена је сеча и уклањање оних примерака биљака који су престарели, суви и као такви представљају опасност и угрожавају безбедност Посетилаца и службених лица Управљача.

Примерци биљака који су на природан начин (услед престарелости, обољења фитопатолошке природе, оштећења ентомолошке природе или ослабљења виталности) доживели пад на терену и затечени у обореном стању остају на месту пада, осим у случајевима да се то десило у зони окупљања и активности туриста када је неопходно уклонити остатке таквих примерака.

Члан 24.

Коришћење , заштита и уређење вода и заштита од штетног дејства вода врше се на основу Закона о водама („ Службени гласник РС“, број 31/10), Уредбе и овог правилника.

Споменик природе обухвата делове водних подручја Доњи Дунав и Морава.

Споменик природе не припада водном земљишту риболовних вода.

Јавно предузеће за управљање водама „ Србијаводе“ доноси планове и годишње програме управљања водама, води регистре заштићених области и катастре водних објеката на водним подручјима из става 2. овог члана.

На подручју Споменика природе забрањено је каптирање врела Градашнице, преграђивање, каналисање и други хидро- технички радови у кориту тог водотока, осим радова на регулацији преливања воде на бигреном одсеку Рипалке у циљу научног истраживања, обнављања и одржавања процеса стварања бигра и појачања хидролошких функција и привлачности овог водопада. За каптирање извора и одвођење

воде и друге хидротехничке радове на подручју Споменика природе, осим водних аката потребно је прибавити акт о условима заштите природе који издаје Завод.

Члан 25.

Планови управљања водама усклађују се са Уредбом и Планом управљања Споменика природе.

Управљач и ЈП „Србијаводе“ сарађују у стварима од заједничког интереса за управљање Спомеником природе и водним подручјима, посебно на усклађивању докумената из става 1. овог члана.

ЈП „Србијаводе“ ставља на увид податке из регистра заштићених области и катастра водних објеката и друге податке од интереса за заштиту и коришћење вода на подручју Споменика природе које води на основу законских овлашћења.

Члан 26.

На подручју Споменика природе се утврђеним режимом заштите II степена није допуштена експлоатација минералних сировина и коришћење материјала из корита и са обала водотока, експлоатација наслага бигра и друге радње којима се оштећују и неповољно мењају геолошка структура, рељеф и палеонтолошки садржај бигренских тераса, изглед и функција водопада, слапова и циновских лонаца, осим радњи у оквиру научних истраживања које не изазивају неповољне последице по наведене вредности.

IV. ЛОВ И РИБОЛОВ

Члан 27.

Активности лова на подручју Споменика природе су забрањене.

Члан 28.

Активности риболова на подручју споменика природе су забрањене.

Заштита и коришћење фауне риба на подручју Споменика природе врши се у складу са Законом о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда, прописима донетим на основу тог закона, Уредбом и овим правилником.

Подручје Споменика природе не припада риболовним водама.

На локалитету постојеће вештачке акумулације (језерце) допуштено је контролисано порибљавање поточном пастрмком (*Salmo trutta morpha fario*) у ограниченим количинама, а у циљу повећања атрактивности језерцета. Та активност нема намеру да се спроводи у оквиру научних истраживања, али може бити од значаја ихтиолозима, обзиром да се може пратити процес спонтаног мрешћења пастрмке.

VI. СПОРТ, РЕКРЕАЦИЈА И ТУРИЗАМ

Члан 29.

На подручју Споменика природе могу се организовати спортска такмичења и активности рекреације на теренима за мале спортове, у планинарству и другим областима уколико се тим активностима не оштећују или угрожавају природне вредности и квалитет животне средине.

На површинама са утврђеним и обележеним стаништима и местима прихране птица и других животиња, у зони водопада и бигренских тераса и одсека забрањене су све спортске активности.

За такмичења из става 1. Овог члана организатор прибавља одобрење Управљача и плаћа накнаду у складу са посебним актом који доноси Управљач. Организатор је дужан да такмичење пријави Управљачу најмање 30 дана пре дана планираног за његов почетак.

За планиране спортске активности за које се основано претпоставља могућност утицаја на природне вредности Споменика природе и квалитет животне средине организатор, на основу обавештења Управљача прибавља услове заштите природе који издаје Завод.

Забрањено је организовање такмичења без одобрења Управљача и противно условима датим у одобрењу.

Члан 30.

На подручју Споменика природе правна и физичка лица могу обављати делатност туризма и угоститељства, односно организовати туристичке посете и пружати услуге смештаја, исхране и пића у складу са Законом о туризму(„ Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10) , прописима донетим на основу тог закона, Законом, Уредбом и овим правилником.

Члан 31.

Туристичке групе и појединци могу у пратњи Чуvara или другог овлашћеног лица Управљача посећивати и разгледати локалитете и површине из образовних, рекреативних и општекултурних разлога и потреба.

Управљач ће израдити и донети програм презентације Споменика природе којим ће ближе уредити допуштен начин и места посећивања, истовремени број Посетилаца на појединим местима и друга питања од значаја за разгледање Споменика природе и упознавања његових вредности, а посебно начин презентације вредности , а посебно начин презентације вредности у оквиру активности екотуризма.

Члан 32.

За обављање делатности туризма и угоститељства из члана 30. и за услуге Управљача из члана 31. овог правилника плаћа се накнада у складу са посебним актом Управљача.

VII. ИЗГРАДЊА ОБЈЕКТА И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА

Члан 33.

Изградња објеката и уређења простора на подручју Споменика природе врши се у складу са Законом о планирању и изградњи („ Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09, 24/11 и 121/12), као и 42/13 и одлуке УС и 50/13 одлуке УС, прописима донетим на основу тог закона, донетим урбанистичким плановима, Законом , Уредбом и овим правилником.

На подручју Споменика природе забрањени су: изградња објеката, осим одржавања и реконструкције објеката јавног водоснабдевања, постојећих зграда и објеката саобраћајне, електроенергетске и телефонске инфраструктуре.

Члан 34.

Планиране радове на реконструкцији објеката, носилац радова односно инвеститор(у даљем тексту Инвеститор) дужан је да писмено пријави Управљачу, сходно члану 57. став 5. Закона.

Пријава из става 1. Овог члана садржи основне податке о инвеститору, врсти и обиму планираних радова, локацији и власништву на непокретностима.

Управљач ће у року не дужем од 15 дана од дана подношења пријаве доставити Инвеститору писано обавештење о томе да ли су радови Законом и Уредбом дозвољени, са упутством шта даље треба да ради како би прибавио акт о условима заштите природе, локацијску и грађевинску дозволу.

Управљач ће од Инвеститора тражити допуну пријаве уколико се на основу предочених података не може пружити меродавно и квалификовано обавештење.

Инвеститор је дужан да један примерак пријаве почетка реконструкције објекта из члана 148. Закона о планирању и изградњи достави и Управљачу. Уз пријаву, у којој наводи планирану динамику радова, Инвеститор прилаже акт о условима заштите природе и грађевинску дозволу.

За мање монтажне објекте привременог карактера на земљишту у јавној својини из члана 146. Закона о планирању и изградњи (киосци, летње и зимске баште, тезге и други покретни мобилијар, надстрешнице и др.), чије постављање и уклањање обезбеђује и уређује локална самоуправа, потребна је сагласност Управљача.

Забрањено је радове на реконструкцији објекта изводити односно обављати без пријаве из става 5. овог члана, а монтажне објекте из става 6. постављати без сагласности Управљача.

VIII. ОДРЖАВАЊЕ ЧИСТОЋЕ И УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Члан 35.

Одржавање чистоће и управљање отпадом на подручју Споменика природе врши се у складу са Законом о управљању отпадом („ Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10), прописима донетим на основу тог закона, другим законима и прописима који се односе на отпадне материје, Уредбом и овим правилником.

На подручју Споменика природе Уредбом је забрањено одлагање комуналног, грађевинског, медицинског и другог отпада, осим комуналног отпада пореклом са заштићеног подручја, који може да се одлаже на прописан начин на местима која су за то одрежена и обележена;

Регионални и локални планови управљања отпадом усклађују се са Уредбом и Планом управљања Споменика природе.

Члан 36.

Свако је дужан да сакупља и одлаже отпатке које ствара, на местима која су посебно уређена односно опремљена и према потреби, обележена за те намене.

Управљач ће поставити одговарајућу опрему, односно канте, корпе или кесе за привремено одлагање чврстог отпада на местима која су предмет посете и организовати њихово пражњење и одвожење изван подручја Споменика природе.

Управљач ће иницирати сарадњу са комуналним службама у области одржавања чистоће кроз организовано постављање и редовно пражњење контејнера за смеће на местима окупљања већег броја Посетилаца.

Члан 37.

Власници и Корисници непокретности дужни су да их одржавају у чистом и уредном стању.

Обавезна је сеча трулог, престарелог и оштећеног дрвећа и жбуња и поткресивања грана и уклањање корова на земљишту у путном појасу и водном појасу и на површинама за рекреацију.

Корисници и сопственици шума дужни су да одржавају шумски ред у складу са прописима у области шумарства, укључујући и обавезу што краћег задржавања посечених стабала и огревног дрвета на терену и поред путева.

IX. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ И ПОСТАВЉАЊЕ ОЗНАКА, ФОТОГРАФИСАЊЕ И СНИМАЊЕ ФИЛМОВА

Члан 38.

Управљач у року утврђеном Уредбом и на начин прописан одговарајућим подзаконским актом обележава Споменик природе као заштићено подручје таблама прописаног изгледа и садржаја које поставља на местима где јавни путеви улазе у Споменик природе, а границе Споменика природе обележава прописаним ознакама.

Управљач поставља табле односно друге ознаке са информацијама о правилима унутрашњег реда.

Управљач поставља и друге табле и ознаке од значаја за спровођење режима заштите и презентацију вредности Споменика природе, као што су панои, билборди, планинарске и шетне стазе са путоказима, одморишта, хранилишта, кућице за птице, места за одлагање отпадака и др.

Забрањено је оштећивање или уништавање и уклањање табли и натписа на таблама и других ознака из овог члана, као и њихово заклањање односно маскирање другим објектима.

Члан 39.

На подручју Споменика природе није допуштено постављање информативних табли са називима правних и физичких лица и рекламних и других паноя без одобрења Управљача.

За постављање службених табли и других ознака које су утврђене прописима у области туризма, саобраћаја и јавних путева, шумарства, ловства, водопривреде и енергетике није потребно одобрење Управљача.

За постављање и држање табли и паноя из става 1. овог члана Управљач може наплатити накнаду у складу са посебним актом.

Члан 40.

Фотографисање и снимање тонских и видео записа и филмова на подручју Споменика природе је дозвољено.

За радње из става 1. овог члана које се врше у комерцијалне сврхе потребно је прибавити сагласност Управљача и за њих се плаћа накнада на основу посебног акта који доноси Управљач.

Ради прибављања сагласности из става 2. овог члана, организатор снимања односно заинтересовано лице пријављује планиране активности снимања Управљачу који је дужан да сагласност изда у року не дужем од 15 дана.

За активности фотографисања и снимања заинтересовано лице ће према потреби и обавештењу Управљача прибавити акт о условима заштите природе које издаје Завод.

Управљач може повремено или трајно ускратити сагласност уколико је индикован значајан неповољан утицај на природне вредности.

Физичко или правно лице које обавља или за чији рачун се обавља снимање фотографија, тонских и видео записа и филмова који се публикују односно приказују јавности, осим играних филмова, дужно је да један примерак снимљеног материјала доставити Управљачу.

Х. ИСТРАЖИВАЧКИ ОБРАЗОВНИ РАД

Члан 41.

На подручју Споменика природе могу се вршити научна и примењена истраживања и образовне активности у природи у складу са законима и прописима који уређују област научних и примењених истраживања и образовања и овим правилником.

Истраживања и образовне активности из става 1. овог члана допуштено је обављати на начин да се не изазову значајне неповољне промене или униште природне вредности као и да се не загади животна средина.

Члан 42.

За истраживања која могу имати утицај на вредности и обележја Споменика природе и за која је у смислу члана 57. став 3. и 4. Закона неопходно прибавити акт о условима заштите природе, носилац истраживања прибавља сагласност Управљача.

Да би прибавио сагласност из става 1. овог члана, носилац истраживања пријављује Управљачу планиране истраживачке радове и активности.

Пријава истраживања садржи меродавне податке о врсти, циљу, садржају, локацији, времену трајања, методама, средствима, опреми и алатима, руководиоцу и учесницима истраживања. У пријави се могу навести и услуге односно помоћ која се тражи од Управљача.

Уз пријаву истраживања прилаже се акт о условима заштите природе.

Уз пријаву истраживања, за чије извођење је прописана обавеза прибављања дозволе, прилаже се и дозвола надлежног министарства у складу са законом.

Сагласност из става 1. овог члана, коју Управљач издаје у року не дужем од 7 дана од дана пријема пријаве, садржи упутство о примени услова и мера заштите природе и правила унутрашњег реда, посебне услове, ако их има, у вези места, времена и начина извођења радова, обезбеђења пратње Чуvara или другог лица, као и могућност и услове пружања тражених услуга.

Забрањено је истраживање из става 1. овог члана или изводити без прибављене сагласности Управљача.

Члан 43.

Управљач може у поступку издавања сагласности одредити друго време од оног које је наведено у пријави ако оцени да постоји ризик по природне вредности, безбедност и здравље људи, о чему обавештава подносиоца пријаве пре издавања сагласности.

Управљач из разлога наведених у ставу 1. овог члана или непоштовања прописаних услова може писмено наложити прекид истраживачких радова и активности.

Члан 44.

О истраживању у области шумарства, пољопривреде и педологије, хидрологије, климатологије и метеорологије, животне средине, туризма, саобраћаја, енергетике, просторног и урбанистичког планирања, демографије, културних добара и у другим областима за које се по правилу не прибавља сагласност Управљача, потребно је да носилац истраживања благовремено писмено обавести Управљача.

Обавештење садржи исту врсту података као и пријава истраживања.

Управљач ће одмах, а најкасније у року од два дана пружити писмени одговор подносиоцу обавештења да је упознат са планираним истраживањима, могућностима пружања тражених услуга и помоћи, дати препоруке у вези поштовања правила

унутрашњег реда и упутити подносиоца обавештења на евентуалну обавезу прибављања акта о условима заштите природе.

Забрањено је истраживање из става 1. овог члана започети или изводити уколико се о њима не обавести Управљач.

Члан 45.

Образоване активности на подручју Споменика природе, као што су школа у природи, теренска настава и семинари и стручне екскурзије потребно је благовремено писмено пријавити Управљачу.

Активности из става 1. овог члана не могу започети пре него што Управљач потврди пријем пријаве тих активности. Пријава намераваних образовних активности мора да садржи релевантне податке о врсти, циљу, садржају, времену трајања, организатору и броју учесника. У пријави се могу навести и услуге односно помоћ која се очекује од Управљача.

Управљач ће одмах, а најкасније у року од два дана писмено потврдити пријем пријаве образовних активности и обавестити подносиоца пријаве о посебним условима заштите природе и животне средине приликом обављања активности, ако их има, као и о могућностима и условима пружања тражених услуга или помоћи.

Члан 46.

У року од 15 дана по завршетку теренских истраживачких радова и образовних активности, носилац истраживања односно организатор образовних активности дужан је да Управљачу достави кратак извештај о току и главним резултатима спроведених истраживања и образовних активности.

По завршетку елабората односно публикавању резултата о извршеним истраживањима носилац истраживања дужан је да обавести Управљача у року од 15 дана као и да тај елаборат или публиковани рад достави Управљачу.

Ономе ко благовремено не поднесе извештај из става 1. овог члана односно не достави обавештење и елаборат или рад из става 2. овог члана, Управљач може ускратити сагласност за наредна истраживања односно обавештење и услуге за обављање образовних активности.

XI. ЧУВАРСКА СЛУЖБА

Члан 47.

Спровођење правила унутрашњег реда обезбеђује и непосредни надзор на подручју Споменика природе врши чуварска служба.

Чуварску службу, односно послове чуварске службе у својству лица са законским овлашћењима и обавезама непосредно обављају Чувар, а у својству самосталног стручног сарадника на пословима одржавања зелених површина, излетишта, заштићених природних добара општине Сокобања у оквиру Управљача (у даљем тексту: Чувар) и ангажована лица.

Чувар истовремено обавља послове Чуvara и друге послове у оквиру радног места и стручне спреме којом располаже.

Број ангажованих лица утврђује Јавно предузеће „Зеленило - Сокобања“ Сокобања, а због повећаног обима посла у периоду од 01.04 до 30.9 додатно се ангажују путем Уговора о привременим и повременим пословима. Врста и обим конкретних послова које ангажована лица обављају утврђује се Уговором о привременим и повременим пословима, у складу са законом.

Ангажована лица за свој посао у оквиру чуварске службе су непосредно одговорана Чувару, а Чувар је за свој посао у чуварској служби као стручни сарадника на пословима одржавања зелених површина, излетишта, заштићених природних добара општине Сокобања непосредно одговоран Директору.

Члан 48.

За време службе, Чувар носи службену одећу на којој је знак Споменика природе, знак заштите природе и знак Управљача.

До доношења акта из члана 110. став 8. Закона којим надлежни министар (у даљем тексту: Министар) прописује јединствену униформу чувара националних паркова и заштићених подручја проглашених актом Владе, Чувар ће носити униформу Управљача.

Члан 49.

Чувар поседује службену легитимацију којом доказује идентитет, статус службеног лица и овлашћење у складу са Законом.

Чувар је дужан да у вршењу одговарајућих службених радњи претходно покаже службену легитимацију.

Службену легитимацију Чувару издаје Управљач на обрасцу који прописује Министар.

О издатим легитимацијама Управљач води евиденцију.

Чувар који је престао да врши чуварску службу, дужан је да службену легитимацију у року од 3 дана од дана престанка службе врати Управљачу, који ће Управљач одмах поништити и ту чињеницу унети у евиденцију из става 4. овог члана.

У случају губитка или нестанка службене легитимације Чувар је дужан да о овоме одмах обавести Управљача.

Изгубљена или нестала легитимација оглашава се неважећом у „Службеном гласнику Републике Србије“ и брише се из евиденције о издатим легитимацијама, а Чувару се издаје нова легитимација.

Члан 50.

Рад чуварске службе организује се на терену тако што Чувар врши непосредни надзор и контролише спровођење правила унутрашњег реда на целокупном простору Споменика природе.

Чувар свакодневно врши обилазак делова заштићеног подручја или заштићеног подручја у целости. Чувар има право и обавезу да изврши потребну службену радњу на подручју Споменика природе.

Члан 51.

У вршењу чуварске службе, дужност Чуvara је да:

1) Прати односно надгледа кретање и активности Посетилаца и других Корисника посебно:

- градњу, реконструкцију и доградњу објеката, транспорт грађевинског материјала и друге радове који се у складу са законом сматрају изградњом објеката,
- коришћење минералних сировина, односно бигра, камена, шљунка, песка, дробине и земље;
- коришћење шума, односно сечу, крчење, кресање и паљење дрвећа, извлачење, одлагање и транспорт дрвних сортимената, сакупљање семена и др.

- коришћење флоре и фауне, односно сакупљање и брање биљака, гљива и шумских плодова и животиња и њихових развојних облика и др.
 - лов, гајење и коришћење дивљачи,
 - риболов,
 - употребу моторних возила и пловила,
 - постављање објеката на води и монтажних и привремених објеката,
 - улазак у зоне, места и објекте у којима је посета забрањена или ограничена,
 - камповање, логоровање
 - ложење ватре на отвореном и примену правила и мере заштите од пожара,
 - организацију и одвијање спортских такмичења и других манифестација,
 - одлагање отпада,
- 2) прати стање биљних и животињских врста и других вредности Споменика природе и води евиденцију о њима;
- 3) пружа помоћ и сарађује са локалним становништвом другим носиоцима стварних права на непокретностима у циљу заштите природе, решавању имовинско - правних односа и накнади штете услед ускраћивања или ограничавања права коришћења и примене мера заштите;
- 4) пружа податке, помоћ и услуге Посетиоцима при обиласку и разгледању Споменика природе;
- 5) прати и пружа друге потребне услуге организаторима и учесницима научних и других истраживања и образовних активности,
- 6) сарађује са корисницима природних ресурса и привредним субјектима, посебно у области туризма и балнеотуризма;
- 7) сарађује са надлежним инспектором и обавештава о стварима из његове надлежности;
- 8) сарађује са органима унутрашњих послова и према указаној потреби тражи њихову помоћ;
- 9) саставља записник, обавештава Руководиоца и обавља друге овде напоменуте послове, у складу са законом и актом Управљача;
- 10) обавештава други надлежни орган о извршењу забрањених односно противправних радњи које су регулисане прописима из надлежности тог органа и о њиховим извршиоцима уколико су познати.

Члан 52.

Када Чувар утврди или основано претпостави да је Посетилац, односно Корисник заштићеног подручја учинио радњу супротно правилима унутрашњег реда или мерама заштите природе прописаним у складу са законом, овлашћен је да:

- 1) легитимише лице затечено у вршењу недозвољених радњи, а лице затечено без личних исправа чији му идентитет није познат, привреде надлежном органу унутрашњих послова;
- 2) затражи му лице предочи/покаже сагласност, дозволу, одобрење, пријаву радова, улазницу или други документ којим доказује статус Корисника односно Посетиоца и неки правно валидан документ у вези радова и активности које обавља;
- 3) изврши преглед свих врста возила и товара које носе;
- 4) изврши сваки преглед, осим станова и других просторија за чији је преглед потребан судски налог, а посебно преглед:
 - пртљага и личних ствари
 - алата и средстава за сакупљање биљака и животиња.
- 5) Привремено одузме предмете и средства којима је извршен прекршај или кривично дело и предмете који су настали или прибављени извршењем таквог дела,

укључујући делове и примерке живог и неживог света, као и да ове предмете, без одлагања ,преда управљачу заштићеног подручја ради чувања;

б) затражи успостављање претходног стања, односно нареди мере за спречавање и уклањање штетних последица, а посебно:

- привремено забрани радове и активности које се обављају без прописаних сагласности или одобрења, као што су научна и друга истраживања, образовање и спортске активности и сл.
- забрани на лицу места радове и активности које се обављају противно одредбама овог правилника на правилима противпожарне заштите,
- нареди пуштање на слободу односно враћање у природу здравих и неповређених примерака животиња уколико је то за њих безбедно.

Члан 53.

Када утврди радњу учињену супротно правилима понашања унутрашњег реда или мерама заштите природе прописаним у складу са законом, Чувар саставња записник.

Садржај записника или опис који се уноси у записник је саопштавање оног што је затечено, нађено, утврђено или на други начин прибављено и констатовано.

У садржај се обавезно уносе:

- подаци о извршиоцима недозвољене радње, а ако је извршилац непознат то се констатује уз основну претпоставку о могућем извршиоцу,
- начин и време извршења радње, средства и алати којима је радња извршена,
- подаци о сведоцима и другим расположивим доказима ако постоје,
- настала штета, документована што прецизнијим подацима и по могућству фотографијом,
- подаци о одузетим предметима и средствима из тачке 5) члана 52.

Записник је састављен у оноликом броју примерака колико захтева конкретна ситуација, а ако је контроли присутна нека друга заинтересована страна, један примерак записника уручује се њој.

Управљач ће прописати образац записника из овог члана.

Члан 54.

О привремено одузетим предметима из члана 53. Чувар издаје потврду са тачним подацима о врсти и количини.

Управљач обезбеђује услове за чување привремено одузетих предмета и предузима радње за даље поступање са примерцима одузетих и нађених животињских или биљних врста, минерала, кристалних творевина, фосилних остатака и артефаката, укључујући њихово збрињавање док се ствар не реши.

О привремено одузетим предметима Управљач води евиденцију са подацима о врсти, количини, разлогу привременог одузимања, лицу коме су предмети привремено одузети и чувару који је предмете привремено одузео.

Члан 55.

Чувар у вршењу службе поступа стручно, ауторитативно и одговорно, у складу са овлашћењима која има, водећи посебно рачуна о угледу Управљача.

Чувар води дневник, односно евиденцију дневних активности, чији садржај прописује Управљач.

Члан 56.

Чувар полаже стручни испит у складу са програмом који прописује Министар.
Управљач сам организује или на други начин обезбеђује обуку, стручно усавршавање и проверу знања и вештина Чуvara.

Члан 57.

Чувар је опремљен радном одећом, средствима везе и превоза, потребним апаратима и инструментима и алатом, у складу са посебним актом Управљача.

Члан 58.

На основу записника и обавештења Чуvara о учињеној забрањеној односно противправној радњи, Управљач сходно стеченим околностима, врсти дела и статусу починиоца подноси одговарајућу пријаву или захтев за покретање прекршајног поступка.

ХП. ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА

Члан 59.

На подручју Споменика природе планирају се и спроводе мере заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара („ Службени гласник РС“, број 111/09), Законом о шумама и прописима донетим на основу тих закона, планом управљања Споменика природе и плановима заштите од пожара.

Управљач доноси план заштите од пожара за подручје Споменика природе сходно члану 47. Закона о заштити од пожара и одредбама Уредбе о разврставању објеката, делатности и земљишта у категорије угрожености од пожара („ Службени гласник РС“, број 76/10).

Планом и програмом управљања Споменика природе утврђују се приоритетни односно годишњи оперативни задаци противпожарне заштите.

Управљач ће на погодан начин објавити односно јавно истакнути изводе из планова заштите од пожара, са основним правилима противпожарне заштите и поставити одговарајуће ознаке на терену.

ХП. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 60.

Надзор над применом овог правилника врши Министарство.

Члан 61.

Управљач ће најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника донети акт предвиђеним овим правилником.

Члан 62.

Управљач ће извод из овог правилника , са основним правилима унутрашњег реда и забрањеним радњама/активностима истакнути на погодан и видан начин на местима бројнијег окупљања и чешћег проласка Посетилаца и Корисника заштићеног подручја Споменика природе.

Члан 63.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „ Службеном гласнику Републике Србије“, уз предходно прибављену сагласност Министарства.

Број: 01-249/2-2017

У Сокобањи 06.11.2017 године

Председник надзорног одбора,
